

DÁLKOVÉ ODEČTY v konceptu Internetu věcí a jejich reálné využití pro zákazníka

Zdroje jsou omezeny a je nutno je využívat
CHYTŘE A ÚSPORNĚ

Abychom toho dosáhli, musíme mít korektní a aktuální data.
Na jejich základě je pak možno optimalizovat veškeré procesy,
které je vyžadují.

Staré vs. nové

Budoucnost

Současnost

Dálkové odečty hodnot z měřidel nyní

Odečetli jsme data
=
víme jak bylo

- umíme vyhodnotit kolik se spotřebovalo a říct si, že bychom měli upravit své chování

Nejčastěji
využívané
systémy pro
odečet hodnot z
měřidel:

Vizuální

Radio
s krátkým
dosahem

M-Bus

Modbus
RTU

Impulsy

Méně
časté

Uhlí

Vizuální odečet hodnot

Data jsou odečtena pracovníkem přepisem hodnot z počítadla měřidla do papírových archů či kapesních počítačů. Následně jsou data importována do SW pro vyúčtování nakladů odběratelům médií.

Výhody:

- kontrola fyzického stavu měřidla
- kontrola místa instalace - nepoškození plomb

Nevýhody:

- nutnost přítomnosti odběratele pro vpuštění odečítatele
- časová náročnost odečtů
- finanční náročnost odečtů (měřidlo/čas/pracovníci)
- riziko chybného přepisu hodnot a tím chybného vyúčtování

Odečet pomocí radia s krátkým dosahem

Data jsou odečtena pracovníkem pomocí odečtové sady (pochůzkový odečet) nebo pomocí pevně instalovaného systému přenosu dat (uzlový odečet) a následně jsou importována do SW pro vyúčtování nakladů odběratelům médií.

Výhody:

- není nutná přítomnost odběratele po dobu odečtu
- kratší čas potřebný pro odečty
- nižší náklady na odečet (měřidlo/čas/pracovník)
- obvykle stačí bateriové napájení

Nevýhody:

- není vizuální kontrola stavu měřidla a jeho instalace
- v případě neodečtení měřidla je nutný vstup pro náhradní odečet
- dosah kolem 20m, závislé na prostředí

Odečet pomocí M-Bus sítě

Pro odečet hodnot z měřidel se využívá síť metalických kabelů (dvojlinka) do centrální sběrnice, jedna síť může obsahovat až 250 měřidel. Každé měřidlo má svoji adresu a zasílá data na základě dotazu v předem nastavených uživatelských rámcích (mohou být zasílány aktuální i kumulované hodnoty). Některá měřidla mohou sloužit jako převodníky (měřič tepla s impulsními vstupy jako převodník na M-Bus pro vodoměry s imp. výstupem). Následně jsou data importována do SW pro vyúčtování nakladů odběratelům médií.

Výhody:

- on-line odečet
- přenos na dlouhé vzdálenosti

Nevýhody:

- složitá SW implementace
- vyšší nároky na profesi MaR
- složitá instalace do již provozovaných budov (nutnost prokabelování)
- pro častější komunikace doporučeno síťové napájení

Odečet pomocí Modbus RTU

Nejobvyklejší v MaR pro PLC.

Pro odečet hodnot z měřidel se využívá síť metalických kabelů do centrální sběrnice.

Každé měřidlo má svoji adresu a zasílá data na základě dotazu v předem nastavených uživatelských rámcích (mohou být zasílány aktuální i kumulované hodnoty).

Přenos hodnot pomocí impulsů

Každý zasláný impuls představuje předem nastavenou hodnotu, kterou představuje. Nejsou zasílány kumulativní hodnoty, ale pouze informace o dosažení nastaveného intervalu.

Méně časté způsoby odečtů hodnot

Analogový výstup (0-10V nebo 4-20mA) - pouze pro okamžité hodnoty

Power Line - přenos po síti 230V - finančně náročné

Radio s dlouhým dosahem - GSM síť či místní síť například WACO

Hodnota je uložena v informacích, nikoliv faktech.

Uhlí je v zemi - prostý **fakt**.

Kde v zemi je uhlí uloženo je **informace**.

Jak se k němu dostaneme a vytěžíme jej je **znalost k nezaplacení**.

DÁLKOVÉ ODEČTY v konceptu Internetu věcí a jejich reálné využití pro zákazníka

Zdroje jsou omezeny a je nutno je využívat
CHYTŘE A ÚSPORNĚ

Abychom toho dosáhli, musíme mít korektní a aktuální data.
Na jejich základě je pak možno optimalizovat veškeré procesy,
které je vyžadují.

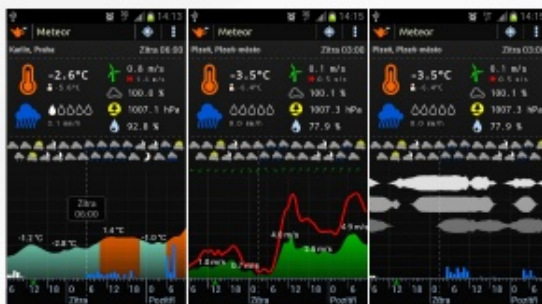
Staré vs. nové

Budoucnost

Současnost

Dálkové odečty hodnot z měřidel v budoucnu:

Na základě informací o minulých, aktuálních a předpovídaných budoucích spotřebách se bude automaticky optimalizovat síť zdrojů s místem spotřeby související

Máme online hodnoty

= víme jak je, víme jak bude (např. využití predikce počasí) a jsme schopni na to reagovat dříve, než to nastane

Umíme reagovat nejen na úrovni spotřebitele, ale i dodavatele:

- Příštích 48 hodin bude slunečno a teplo, není nutno spouštět zdroj tepla.
- Bude během 24 hodin pršet, nespustí se automatický systém závlahy.
- Zjištěn únik vody, je poslán servis.

Legislativa vs.
realita

Technologie vs.
filozofie

Živý model
budovy

Živý model
města

Dálkový odečet měřidel je pro teplo, teplou vodu vyžadován směrnici 2018/2002 a to tak, že by od 1.1.2027 měly všechny přístroje užívané pro účtování nákladů na tato media měly být dálkovým odečtem vybaveny.

Legislativní podpora vs realita

Dálkové odečty budou vyžadovány tím více, čím větší budou kladeny **nároky na energeticky úspornou výstavbu a provoz budov** (a nejen budov). Přínosem je také **úprava chování spotřebitele na základě aktuálních spotřeb**, které mu poskytne online přístup.

Vzhledem k přínosům lze očekávat, a již se tak děje i bez požadavků legislativy, osazování měřidel i na rozvodných energetických sítích, tj. vodovody, teplovody, kanalizace a další. **Na základě získaných dat budou optimalizovány tyto sítě, využívání zdrojů a rozložení provozů, které zdroje spotřebovávají.**

Smart
metering

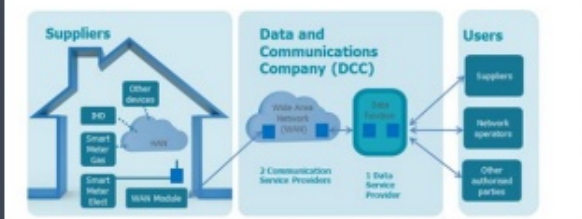
Smart
city

Smart
grid

Smart metering

Smart Metering je označení pro **technologii měření spotřeby energie** za pomoci tzv. Smart Meterů. Smart Meter je elektronické zařízení, které dokáže zaznamenávat spotřebu elektrické energie, tepla, vody či plynu a **odesílat automaticky tato data** na centrálu ke zpracování (za účelem monitoringu a vyúčtování). Přístroje umožňují **oboustrannou komunikaci** mezi centrálním systémem a měřící jednotkou. Zatímco klasické systémy měří jen celkovou spotřebu, v případě smart meteringu se dají zaznamenávat data o tom, kdy je energie spotřebovávána a dají se generovat různé statistiky. Smart Metering je jednou ze součástí konceptu Smart Grid (chytré sítě).

End to End Smart Metering Model

Smart city

Chytré město je koncept, který využívá digitální, informační a komunikační technologie pro zvýšení kvality života ve městech. Zaměřuje se na efektivní využívání stávajících a hledání nových zdrojů, snižování spotřeby energií, eliminaci zátěží životního prostředí, optimalizaci dopravy a sdílení dat pro veřejné účely.

Smart grid

Základním principem smart grid je vzájemná **obousměrná komunikace** mezi výrobními zdroji elektrické energie a spotřebiči nebo spotřebiteli o okamžitých možnostech výroby a spotřeby energie.

Smart grids kromě toho nabízejí **celkové zefektivnění energetiky** tím, že umožní **účelné sladění výroby a spotřeby s co nejmenšími provozními náklady**. Umožňují tedy například, aby spotřebiče, které mohou být zapnuty kdykoliv během dne (například topení) byly zapínány právě v okamžiku, kdy jsou k dispozici nevyužité zdroje elektřiny.

**Práce
s daty**

Technologie vs filozofie

Technologie je pouze **nástrojem**, jak získat data, a následuje až za **myšlenkou** (filozofií), jakou informaci chceme získat a proč, (jak s ní naložíme).

- Bez znalosti "**Proč?**" sbíráme data zbytečně a utrácíme prostředky neúčelně.
- Vhodnout technologii volíme na základě **znalosti procesu**, který budujeme - možností a dodavatelů je mnoho.

***Nevynechat
člověka jako
nositele myšlenky
a kontroly,
stroj nevyhodnotí,
že byl zvolen
špatný
algoritmus!!***

IoT musí umožnit:

- sběr dat /informací/ znalostí,
- uložení dat/ informací/ znalostí,
- analýzu dat/ informací/ znalostí,
- sdílení výsledků

Ve všech stupních pak musí být kladen důraz na **bezpečnost proti zneužití** při sběru, přenosu, uložení a analýze dat.

Živý model budovy

Spojením BIM (informační model budovy) a dat získaných pomocí IoT z instalovaných prvků, budeme schopni vytvořit věrný digitální 3D obraz budovy, včetně aktuálních informací o jejím provozu a stavu jednotlivých funkčních prvků.

Získané informace poslouží k optimalizaci provozu a to například tak, že řídicí systém bude aktivně ovládat osvětlení, vytápění, chlazení, větrání dle potřeby (obsazenost místností, kvalita vnitřního prostředí, vnější vlivy,...) či v případě diagnostikované poruchy objedná servisní zásah (díky spolupráci s BIM určí přesné místo servisního zásahu a bude možné zaslat servisnímu týmu přesnou specifikaci daného prvku či 3D model místa instalace, pro posouzení nutného technického vybavení pro potřeby opravy)

Obrázek: Autodesk Revit

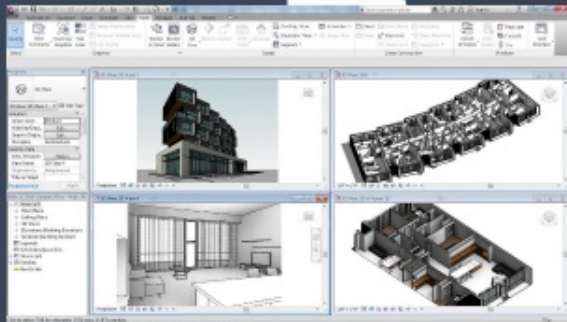
BIM

GEO

Building Information Modeling

Building Information Modeling (BIM, informační model budovy) je moderní, inteligentní proces pro **tvorbu a správu projektů** založený na modelu. Uspadňuje výměnu informací v rámci procesu návrhu projektu, výstavby a používání budovy. Umožňuje tvořit a spravovat projekty pozemních a inženýrských staveb infrastruktury - rychleji, ekonomičtěji a s nižším dopadem na životní prostředí. Moderní softwarové nástroje pomáhají naplňovat procesy a metodiku BIM.

Díky využití jednotného informačního modelu budovy (BIM) lze snadno sdílet data mezi jednotlivými projekčními nástroji a přistupovat na kompletní data po celou dobu životního cyklu stavby.

Obrázek: Autodesk Revit

Obrázek: hra Sim City

Obrázek: hra Sim City

Živý model města

CIM (City Information Modeling)

Znáte SIM CITY, počítačovou hru umožňující výstavbu města včetně plánování a budování infrastruktury a řešení vzniklých problémů?

CIM pracuje s podobným konceptem, kdy jednotlivé budovy a prvky infrastruktury zpracované pomocí BIM povyšuje o zapojení do systému veřejných služeb, simulaci městského pohybu lidí, demografického vývoje a jejich interakci s městem.

Model umožní simulaci a testování budoucího vývoje či plánovaných změn.

Díky získávání informací z měřidel, čidel a jejich zpracování bude možno sledovat město "jako na dlani"

GEO

DÁLKOVÉ ODEČTY v konceptu Internetu věcí a jejich reálné využití pro zákazníka

Zdroje jsou omezeny a je nutno je využívat
CHYTŘE A ÚSPORNĚ

Abychom toho dosáhli, musíme mít korektní a aktuální data.
Na jejich základě je pak možno optimalizovat veškeré procesy,
které je vyžadují.

Staré vs. nové

Budoucnost

Současnost

Porovnání rozúčtování "po staru" a s využitím možností IoT

Využití IoT pro odečty dat z měřidel přinese nové možnosti využití a potenciál nových služeb s provozem budov spojených (např: řízené větrání- hlídání CO₂, likvidace odpadu, zabezpečení proti vnítkutí a požáru)

Odečty hodnot měřidel spotřeby tepla a vody na bytovém domě:

- 2019:
  - velký podíl lidské práce - fyzická účast v lokalitě (či konkrétním místě) odečtu, přepisování hodnot
  - ruční export/import dat do jiného SW pro zpracování dat do rozúčtování.
  - poloautomatizované rozúčtování s účastí odpovědného pracovníka.
- 202X:
  - **transformace lidské práce** - data jsou sbírána automaticky a odesílána na server, kde je možno jejich využití i pro další aplikace
  - API rozúčtovacího SW si data ze serveru automaticky stáhne
  - program provede rozúčtování, jediné zásahy pracovníka v případě nestandardních požadavků
  - umíme data zpracovat do informací o chování systému, potřebách oprav či úprav nastavení

202X

- Data jsou odečtena **automaticky** a zaslána na server, odkud jsou k dispozici pro zpracování v rozúčtovacím SW a zaslání informace o spotřebách/ platbách spotřebiteli.
  - informace o spotřebách mohou být zobrazeny v **online aplikaci pro spotřebitele**, aby mohl reagovat změnou svého chování
- Základní odečtená data je možno využít pro **hodnocení provozu budovy** a získané informace využít pro další účely související s řízením budovy a plánováním, řízením a využitím zdrojů.
- **Na základě získaných informací víme, kde musíme zasáhnout aby systém správně pracoval.**

DÁLKOVÉ ODEČTY v konceptu Internetu věcí a jejich reálné využití pro zákazníka

Zdroje jsou omezeny a je nutno je využívat
CHYTŘE A ÚSPORNĚ

Abychom toho dosáhli, musíme mít korektní a aktuální data.
Na jejich základě je pak možno optimalizovat veškeré procesy,
které je vyžadují.

Staré vs. nové

Budoucnost

Současnost